

SETMANARI REPUBLICÀ AUTONOMISTA

Els treballs se publiquen baix la sola i única responsabilitat dels autors. No's retornen originals

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Corró, 28 - 2.^{on}

Sotscripció: Un mes, 50 cènts. Número solt, 10 cènts.
ANUNCIS, INTERCAL·LATS I REMITITS
Preus convencionals

Col·legi de Segona Ensenyança de Granollers

Dirigit pel doctor don Pere Rumbau

Idiomes : Comerç : Magisteri
Pensionistes i externs

A REVEURE!

En moments de fonda perturbació en les fileres republicanes; en hores amargues de desercions i defalliments, va aparèixer RENOVACIÓ. El nou periòdic era alhora com un clam desentonat i una veu esperançadora. Semblava un clam desentonat, el llençar-se a la palestra, quan la desorientació més gran es notava en els partits d'esquerra; era una esperança afalagadora, el pensar que en el nostre poble, per l'esforç d'un estol de joves, podrien adquirir cert matíç d'espiritualitat les lluites que divideixen als granollerins en dos agrupaments, moguts gairebé només que per qüestions materialistes.

I RENOVACIÓ, des de que va aparèixer, ha anat escampant la llevor dels ideals de pàtria i llibertat, pensant que, tard o d'hora, en recolliria els fruits. Ha desoït sempre als pessimistes, que continuament prediquen que Granollers és un camp erm on no hi poden florir les belles plantes que els panxacontentes en diuen utòpies, i en tots moments ha procurat fer sentir la seva veu de joventut, en la creència de que així la consciència del nostre poble es remouria.

I així com en política general, franca i decididament ha obrat sem-

pre d'acord amb aquells agrupaments d'esquerra, quals directors tenen una marcada significació d'homes rectes, austers i posseïdors d'una puresa de ideals que els enlaira per damunt dels polítics d'ofici, així mateix ha obrat rectament en el què es refereix a política local.

Convençuts de que és feina tant fàcil com inútil fer un periòdic que parli molt de Nacionalisme i molt de República, però sense definir la seva actitud en les qüestions que a tots els homes ens apassionen en la vida diària, creiérem que RENOVACIÓ, tot i essent el portaveu dels nostres ideals nacionalistes i republicans, havia de interessar-se i bestreure en tot el què afecta a la vida de la localitat. I dignament, honradament, hem dit el nostre parer en totes les qüestions locals, prescindint sempre de l'interpretació que a la actuació nostra volguessin donar uns o altres de aquells que ens en separa el respecte als nostres ideals. Gelosos de la nostra independència, l'hem mantinguda sempre i a tota hora, i és un orgull per a nosaltres poder dir que no hem sol·licitat ni acceptat mai l'apoi de ningú més que d'aquells que no poden imposar-nos el seu pensar ni exercir coacció de cap mena sobre nostre. En les planes de

RENOVACIÓ ni menys hi ha anat l'anunci de cap industrial d'aquells que, per la seva significació en la vida de la localitat, podés semblar que els havíem d'estar agraits. I a l'hora mateixa que hem dit el nostre parer favorable a determinades qüestions, havem censurat tot allò que hem cregut mereixedor de censura. No ens hem avergonyit d'anar al costat de elements oposats en política, quan hem cregut que el fer-ho era acceptar un mal menor; hem vist que duïen les mans nètes n'hem tingut prou per a no dubtar; però, amb tot i això, mai havem volgut confondre'ns-hi; i al costat seu, públicament hem fet professió de fe en els nostres principis i hem afirmat sempre la nostra personalitat.

Aquesta labor ens ha portat més d'un disgust; ens ha costat enemistar-nos momentàneament germans amb germans, i ens ha fet aparèixer, avui als ulls dels soldats rasos de *dalt*, demà als ulls dels de *baix*, no com enemics sistemàtics d'ells o dels procediments dels seus *quefas*, sino com amics incondicionals dels seus contraris. I ens ha reportat esforços d'ordre moral i intel·lectual i de caràcter econòmic. Més, això no seria res, si veiessim treure florida de la llevor escampada. Però, quan veiem

la quasi inutilitat dels nostres esforços, la cosa canvia. No som maresells, ni firem per màrtirs. I si no ens plau predicar en el desert, tampoc volem rebaixar-nos a fer política diferent de com nosaltres l'entendem.

Parlem clar. A Granollers hi ha dugues botigues, i els granollerins, adormits llurs sentiments d'ètica política, es proveeixen a una o a una altra. I sistemàticament troben bó o dolent tot el què surt d'una o altra de les dues botigues i els interessen ben poc les nostres prèdiques, perquè no van sempre d'acord amb el què ells, pel compte que els té, creuen *única veritat*. Essent així, l'esforç nostre i el de l'estol d'obrers conscients que ens ajuden, perquè encare creuen en la virtualitat dels ideals, pensem que és inútil. No volem ni podem exigir-los més sacrificis, ni volem sacrificar-nos més tampoc, al sentir el despreci que'l nostre poble fa d'una joventut que, encertada o equivocadament, ha col·laborat constantment, encare que amb modestia, a l'obra de regenerar i enaldir a la vila estimada.

Havem resolt plegar, però temporalment. No diem prou!, en absolut, perquè l'amargor que avui sentim, l'endolceix encare un deix d'esperança en l'avenir; no diem sino a reveure, perquè per damunt de l'escepticisme i del fàstic i llàstima que alhora ens produeix un poble embruït per tants anys de política de camiral, hi plana l'optimisme de la nostra joventut, i creiem, tenim la pretensió de creure que encare es farà precís algún dia, fer sentir la nostra veu per a respondre als que are es creuràn quedar amos i senyors de tota l'ínsula.

LA REDACCIÓ

MI ACTUACIÓN

Por abandonar el cargo nuestro compañero señor Lletget, y no querer encargarse de la dirección de RENOVACIÓN ninguno de los redactores, suplicaronme pasara yo, de simple colaborador, a director de este semanario. Mi obligación era doble, interina y harto difícil de realizar, como me ha demostrado la práctica. Desde la dirección del periódico debía revestir de cierta autoridad que se creía haber perdido RENOVACIÓN y unir, en un solo grupo, a dos fuerzas que debían compenetrarse: a los que hacían y pagaban RENOVACIÓN, y a los que, guiados sólo por el anhelo de fundar un partido republicano, adherido a la política del Bloc, se habían reunido en agrupación apar-

te, bajo el nombre de «Centre Republicà Autonomista». Conseguidos estos dos propósitos, mi labor había terminado. Y como ni mi carrera ni mi temperamento, ni menos mis conveniencias sociales, me mueven a la vida activa de la política militante, era voluntad implícita del que suscribe abandonar la dirección, convencido de haber hecho una buena acción y dedicar toda mi actividad a la escuela primaria, que es para mí lo único que deseo y desde donde creo poder llevar a término una obra mejor y más humana que no desde el campo de la política, intrigante y utilitaria, que persiguen una inmensa mayoría.

En vez de conseguir lo que pretendía, hanse alejado de mí, compañeros que aparentaban ser buenos amigos, pretendiendo llevarse consigo mi reputación y cooperando (consciente o inconscientemente) con los malos caballeros que, queriendo arrastrarme por el cielo, han pretendido asemejarme a uno cualquiera de esos vividores que abandonan la condición de ciudadano libre, por unas miserables pesetas o por un empleo para alguien de los suyos.

Todo esto ha pasado. Estamos ya en el final de mi actuación, llena de sinsabores i amarguras, producidas por los mismos que un día vinieron para sacarme de mi vida habitual, para echarme de lleno en medio de las luchas políticas y sociales.

Son muchas, aparentemente, las causas que han motivado las diferentes fases por que pasó nuestro periódico y el «Centre», pero, de analizar — como estamos dispuestos a hacerlo — no hallaríamos más que una serie de verdades que, por la razón de serlo, no quieren que se digan. Verdades todas que en estos momentos de descrédito, no convencerían a nadie de los los que ya de antemano no lo estuvieran.

No afirmaré que acertáramos siempre en nuestra actuación; mas sí quiero asegurar que obré en todas ocasiones completamente convencido de que cumplía con mi deber. Y si se quiere atribuir a un solo aspecto el fracaso de mi gestión, la experiencia adquirida me da derecho a manifestar que, de no venir por una cuestión la ruptura entre unos y otros elementos de RENOVACIÓN y del «Centre Republicà Autonomista», hubiera llegado por otra, pues ya desde un principio, desde que se fundó RENOVACIÓN, la unión íntima no existía; era más aparente que real porque separaba a unos de otros un punto capital: la ambición de mando con miras al ayuntamiento, y la política personalista encarnada en la inmensa mayoría de los que quieren actuar.

No pretendo acusar a nadie en concreto, pero que cada uno de los que han actuado directamente en nuestro periódico recapacite y piense bien en lo que hizo y por qué lo hizo. Que todos los que actuaron vean bien los móviles que dirigían su actuación, y si éstos son buenos, que esperen encontrar en la tranquilidad de su conciencia, lo que la maldad o la ambición de sus compañeros, o tal vez el desacierto de un momento han podido arrebatárlas.

P. VEGUÉ

Vistes de Granollers

Nova sèrie de targetes postals

Preu: 10 cènts. :: Àlbums de 20 postals, 1'25

De venda a la Impremta Garrell

RÀPIDA

UN «CUENTO». — Una vegada... En una casa de pagès de les de la nostra terra, hi havia encare la costum de resar el rosari cada vesprada, i la mestressa, que el menava, feia un tal abús d'afegir-hi parenostres, que un moço que tenien s'adormia ja en el seu començament.

— No dormis, Ramón — li deia amb bona fe la menadora del rosari, — no dormis que amb el que are direm es guanyen moltes indulgències.

I a cada cop de cap del rendit moço, la mestressa li repetia la mateixa cantarella. Per últim, el bordegàs, cansat de tantes prèdiques, s'encarà amb sa mestressa i, tot anant se'n de la rodona del rosari, li digué:

— Ja ho veureu, mestressa, m'estimo jeure més i no guanyar tant ..

Vet aquí el què ens passa, per are, als de RENOVACIÓ. A l'insistència de molts dels nostres amics, que es veu que creuen, més que nosaltres, en les indulgències de la vella del cuento, nosaltres prenem la partida del moço excèptic i dormilega, i preferim també jeure més i no guanyar tant.

Un altre dia, serà un altre dia... I, mentrestant, que rodi la bola!

* * *

Notes i comentaris

Els que fem RENOVACIÓ hem prè l'acord de plegar el ram. Es una llàstima, però és així. Ja sabem que això causarà un disgust a l'amic Sarroca i serà motiu de *regocijo* per a algú; més, què hi farem? Avui per a tú, demà per a mí ..

A nosaltres, que patim del periodisme, ens aclapara la decisió que hem prè, i, sino que tenim por d'embolicar-nos i quedar malament amb la parròquia i amb nosaltres mateixos, ja haviem rumiat la publicació d'un nou periòdic, propi per a famílies. Una espècie d'*Agricultor de Xicago*, amb literatura *bien* i elogis d'encàrrec; una saboneria periodística, on no hi tingués cabuda la solta, la crítica, ni l'ironia. Un periòdic amb panxa. L'eco del perfecte botiguer. La fulla ideal de l'home tomaquet. Res de fer comentaris a la vida que passa, ni posar notes al marge de l'actuació pública dels homes; res de capficar-se per a dir honradament la veritat. Això és d'il·lusos, de somnia-truites, de petits *Quijotes*. Es perdre el temps, fer un periòdic que es prengui la vida massa en sèrio, perquè si además és dels adelantats, un es compromet essent-ne subscriptor. Per a molts republicans de taula de cafè, és preferible tenir «La Comarca» i riure i comentar les insolències i els desvergonyiments de qualsevol brètol i de qualsevol gandul.

....

No entenem en el joc de foot-ball ni ens agraden els esports. Però la curiositat ens ha portat al camp del Granollers, darrerament, i n'hem sortit contents.

En lloc de mirar als jugadors, nosaltres hem observat al públic, i que ens perdonin els simpàtics vencedors de l'«Europa» i del «Sabadell», però ens ha *entrat* més la fe i l'entusiasme que el seu joc inspira als granollerins, que no pas els *arranques* i les *cargas*, els *xuts* i les *zancadillas* que són esplai per als bons aficionats. Tot observant al nombrós públic que s'apassiona perquè el nom del «Granollers» es vegi auriolat per l'èxit del vencedor, hem pensat que pot-ser sigui el foot-ball el què desper-

ti en nosaltres el sentiment mig adormit d'amor a la nostra vila.

I tot això hi haurem guanyat.

....

Aquest dematí, al palau de Belles Arts de Barcelona hi parlaren els diputats del poble. Els homes que després d'haver dit al Parlament tot el què prediquen en el carrer, n'han sortit fastiguejats, diràn la mentida que representa, a Espanya, això del sufragi universal. Però l'eco de la seva veu, en els pobles, serà ofegada pel drinc de l'or dels potentats vanitosos o de les grans empreses industrials que es dediquen a la compra d'actes per a realitzar els seus grans negocis. I quan tornin eleccions, veurem de nou com gairebé a tot arreu triomfen el de sempre, els que ahir es deien monàrquics, avui fan de regionalistes i demà s'empassaran *al moro*, si això els sembla que els ha de fer guanyar

....

Senyors, ja deuen saber que s'acosta la festa major. Conseqüència natural de la proximitat de la festa, hem entrat en ple període de discussions respecte si l'envelat el farem amb cortinatges de satí groc o de vellut vermell; si és preferible l'augment de cornetins o de trombons, en les orquestres, i si farem òpera, opereta o sarçuela. Tot són juntes i reunions i anades i vingudes. I es discuteix sèriament la necessitat de que els *fox-trots* els toquin uns músics o altres, i s'acalora la gent, relacionant tot això amb les qüestions de política internacional i hidràulica. Fins surten de casa els senyors reposats, i van a junta, per a evitar que es falti al reglament. Perquè sempre s'ha vist que els senyors reposats, si no fan res més al món, vetllen perquè no es falti al reglament.

....

I ja ens dispensaran els nostres llegidors. Ens en anem a fer migdiada.

A. GARRELL

PER TERRES ANDALUSES

VIII

Festa nocturna

Els testos havien sigut arreconats a la paret, prop del brollador; damunt del sofà sibirític, dugues rengleres de cadires esperaven l'extrem inferior de l'espinada dels convidats; el pati estava curiosament regat i en el començament de la rònega escala s'hi instal·là una modesta bombeta elèctrica de filament de carbó.

Tot estava preparat per a la festa. I per cert que aquella nit havia d'ésser grossa, puix es celebrava res menys que la convalescència de *Eduardo*, el promès de la filla de la portera. Sols faltava la vinguda dels convidats; amigues de la Pilar, veïnes del barri, companys de l'homenatjat i les *comadres* del carrer que a l'endemà havien d'escampar les seves sàtires per tot l'alegre i miserable barri de la Trinitat.

A dos quarts de deu, quan ja la meitat dels seients s'amagaven sota el cos d'una ja nombrosa concurrència, feu sa entrada triomfal en el pati, la cèlebre i aplaudida *tocaora* de guitarra, Antònia la *Ciega*, ànima d'aquestes reunions nocturnes com la que, per a esplai dels granollerins, estem narrant, les quals, per més senyes, acostumen a acabar en borrarxeres, baralles i altres excessos, quan no amb majors desgràcies, com per exemple en algún nuviatge contractat al calor del ví i de les mirades

d'uns ulls grossos i negres com les penes d'un cessant.

Un murmull d'admiració, alguns aplaudiments i crits saludaren l'entrada triomfal de *la Ciega*, que aquesta acollí verament complacuda per a major glòria del seu art i per a millor satisfacció dels quatre *chaveas* que — animals al fi — a casa seva esperaven l'arribada de la mare, portadora d'alguna cosa per a aplacar la gana que els corsecava.

No trigaren a omplir-se els pòrtics d'una concurrència alegrement escandalosa, i de la cuina començaren a venir grans gerres de ví clar que, convenientment agotades, augmentaren la temperatura orgànica del distingit públic.

I començà una sorollosa discussió sobre com havia de començar la festa. Al fi triomfà l'opinió de *Eduardo*, i la Pilar sortí al bell mig del pati a cantar unes cobles gitanes amb acompanyament de guitarra i d'uns moviments de caderes prou subversius per a inspirar una obra de «Dinàmica glútea» en quatre tomos i amb il·lustracions musicals de *La Niña de los Peines*.

Ovació a l'artista *dilettanti* i canvi de programa. Guanyà la oposició, i el *rasqueo* de l'instrument de corda, essencialment flamenc, llençà les notes monòtonament repetides d'un pas-doble, per cert molt bèl·lic. Les parelles es confonen, i d'aquella massa humana sols en surt un soroll contós de sabates que s'arroceguen per l'enrajolat.

I després d'aquell, un altre, i un altre, i després. Tornen a sortir els gerros i altra volta desapareix en les gorges del *respetable* una *idem* quantitat de líquid.

— ¡Un tanguillo! ¡Un tanguillo!... — criden a l'unison moltes veus i en *Luis* i la *Puri* — mig nom de Purificació — salten al pati, posant-se arrepenjats d'espatlles i amb les mans a l'aire en disposició d'imitar els *palillos* amb les puntes dels dits gròs i mitjà.

Les contorsions de la dansa, els giravolts ràpids, el *tacoeo* i els consabuts moviments infra-dorsals d'en *Luis* arrenquen *jolés!* d'entusiasme a la multitud, cada cop més animada i amb més audàcia.

La festa estava al seu punt àlgid. Les cançons, cada cop més atrevides, i els balls, a cada moment més lascius, donaven estranyes lluissors als ulls mig embotornats, i les paraules sortien tremoloses de les boques a cada minut més seques.

El què més enardia als convidats era el cant andalús, amb la seva estranya variació de notes, barreja de llamentacions, desitjos, conexió de melangia i sensualisme, predominant un sentimentalisme agut que fa lliscar una freda sensació esquena avall, agotant el sistema nerviós.

Les primeres clarors de l'aurora entraren en el pati i encare ningú pensava en acabar la festa. Havien desaparegut alguns convidats i sols quedaven els més apassionats, fins que els lluminosos raigs del sol enlluernaren la vista fadigada dels recalitrants, que a l'últim acabaren per anar-se'n, tambalejant el cos i perduda l'ànima en un brugit de sensacions que s'atropellaven, atribulant-la

XIXU

Màlaga, 9 de juliol.

DESDE LAS BARRICADAS

(Una semana de revolución en España)

Sensacional follet de 100 pàgines : 35 cènts.

NOVES

SUBSCRIPCIÓ. — Queda tancada la subscripció que per a contribuir a reunir les cinc mil pessetes que es demanaren per a seguir la acció judicial a l'odiad i odiós policia Brabo Portillo, obrírem el diumenge passat.

Lluís Oliver, 0'50 ptes.; Josep Puigrodón, 1'00 ptes.; Pere Terrades, 1'00 ptes.; Josep Sala, 0'25 ptes.; Amador Garrell, 0'25 ptes.; Ramón Planas, 0'30 ptes.

....

EL PEREGRINO CURIOSO

(Vida política espanyola)

Per ALBERT GIRALDO : Preu: 3'50 ptes.

S'ha posat a la venda, el follet de l'Àngel Samblancat:

PROMETEO ENCARCELADO

Preu 25 cèntims

De venda a totes les llibreries i a la casa editorial Monclús : Tortosa

....

LA FESTA MAJOR. — Han començat en totes les societats els preparatius per a la festa major que s'acosta. Al Casino es diu que ademés dels balls que es donaran al jardí, a càrrec de l'orquestra «Torres», s'hi representarà l'òpera espanyola «Las Golondrinas», per un quadro de notables artistes i és fàcil que es combini un veritable aconceixement teatral per a la primera nit.

A «L'Alhambra» és de suposar que es ballarà en esplèndid envelat i en «La Unió Lliberal», apart dels balls i del concert que prepara l'«Orfeó Granollerí», és fàcil que hi veiem l'«Aida», o millor dit, que hi sentim aquesta popular òpera de Verdi, cantada per artistes de *primo cartello*.

L'ajuntament, no sabem si té en projecte res gròs.

I es diu que aquells dies estarà oberta una tombola a benefici de la «Casa Breçol».

Ja veurem.

....

FESTES DE BARRI. — Demà, segons hem vist en uns prospectes, faràn la festa del seu barri els veïns de la Plaça Gran i del carrer de Sant Roc. El programa va a càrrec de l'orquestra «Unió Catalana».

A Santa Agna sembla que faràn la seva festa dissabte que vé.

Que s'aprofitin.

....

UN PREC. — El senyor rector ens ha enviat una gazetilla anunciant una pelegrinació. Agraim l'atenció, però encare que nosaltres no som menja-capellans, creiem que no ens estaria prou bé posar l'anunci d'un acte que no lliga amb el nostre pensar.

....

DESGRÀCIES. — Abans d'ahir va trencar una corretja de la màquina de batre que hi há a Palou i va matar al treballador.

Al conegut industrial don Josep Arnà va pendre mal també; va passar-li el carro per sobre, produint-se ferides d'alguna importància. Ho sentim de debò.

....

INGRÉS. — Ha entrat a formar part de l'orquestra «La Moderna», el jove violinista en Josep M. Ruera. I ha ingresat a «La Catalana» en Lluís Trescases, jove també violinista.

Imp. d'E. Garrell: Granollers : Telèton 117

BANCA I BORSA

CLAVÉ, 34
GRANOLLERS

Operacions de Banca de totes classes : Negociació
i cobro d'efectes de comerç : Emissió de Xecs :
Ordres de Borsa : Negociació i cobro de Cupons

Ferràn Palau S. C.

Corresponsals del Banc de Barcelona (Sucursal 1) i del Banc Hispà Americà

SASTRERIA

de

J. Sitjes Freixas

Gran assortit en trajos de llana i fil

Preus baratíssims

Plaça Major, 27

Carruatjes de lloguer

d'en

Fortunat Casademunt

SERVEI INMILLORABLE
PREUS ECONÒMICS

Prim, 55 : Granollers

Ha tastat vostè l' **ANIS BAGES?**

PROVI'L, QUE ÉS EL MILLOR

FILL DE R. CURA FABRICANT

Fàbrica a Sant Fructuós de Bages :: Despatx i magatzems a Manresa
Sucursals a Vich i a Sabadell

Representant a Granollers: JOAN FITÓ, Plassa d'en Perpinyà, 12

Cafés tostados **NAGUABO**
SUPERIORES

Son los mejores
No tienen rival

CALLE REGOMIR, 25
BARCELONA

Sucursal

1, Calle de Prim, 1
GRANOLLERS

Casa fundada en 1903

Manuel Esquius Anguera

Metge Cirurgià

Consultori:

Carrer d'En Prim, 3 :: Granollers

Telèfon 131

GASEOSES

Cervesa : Sifons : Horxates : Aixeroops

CLÓTET

Instal·lació completa per a l'esterilització de la Cervesa

SYBILL

BEGUDA EXCEL·LENT
Especialitat d'aquesta casa

GRANOLLERS : Telèfon 74

SASTRERIA I NOVITATS

DOMINGO JUBANY

BARCELONA

Carrer de Sta. Agna, 22, 1.º

Café i Restaurant

de la

Estació de M. Z. A.

a càrrec de

Manuel Argemí

Se serveixen coberts des de 2'50 pessetes
Vins i licors de totes classes

Servei a domicili : Preus convencionals
Serviment esmerat a l'arribada dels trens

VENDA DE GEL
en tot temps de l'any

FERRER

SASTRE

Ex-fallador de la Sastreria New-York

PELAI, 34, 1.º, 2.º : BARCELONA

L'especialitat d'aquesta casa
consisteix en el bon gust en
els genres, en el tall perfec-
cionat i en la confecció
acurada